

Marko Spahija, mag. iur.¹

SPOR MALE VRIJEDNOSTI PREMA NOVELI ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU IZ 2022.

Stručni rad / Professional Paper

UDK / UDC: 347.919.3(497.5)

DOI: 10.51650/ezrvs.16.3-4.9

Primljeno / Received: 8/09/2022

Prihvaćeno / Accepted: 14/10/2022

Odredbama članaka 80. – 87. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 80/2022) izmijenjene su odredbe kojima se uređuje parnični postupak u sporu male vrijednosti. Navedeni Zakon stupio je na snagu 19. srpnja 2022., te se odredbe koje se odnose na spor male vrijednosti primjenjuju na sve postupke pokrenute nakon istaknutog datuma, uz pojedine iznimke (čl. 83., 84. i 85. navedenog Zakona). U ovom radu razradit će se novine predviđene navedenim Zakonom, a koje će utjecati na postupke spora male vrijednosti.

Ključne riječi: *spor male vrijednosti, zakon o parničnom postupku, parnični postupak.*

1. Uvod

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 80/2022, dalje u tekstu: ZIDZPP/22) izmijenjen je postupak u sporovima male vrijednosti, a sve kako bi se navedeni postupci ubrzali i rješavali sa što manje poteškoća. Glavom tridesetom Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćen tekst, 25/13, 98/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 70/19 i 80/22, dalje u tekstu: ZPP) uređen je postupak u sporovima male vrijednosti, dok u slučaju da ne postoje posebne odredbe, u takvim postupcima se primjenjuju ostale odredbe ZPP-a.²

Ovim radom razjasnit ćemo novine koje su uvedene u zakonodavstvo, i to rokove u kojima bi se spor male vrijednosti trebao dovršiti pred sudom prvog stupnja, provođenje pisanog postupka i donošenje presude u takvim sporovima bez održavanja rasprave, kao i postupak pred drugostupanjskim sudovima povodom pravnih lijekova protiv odluka u sporovima male vrijednosti.

¹ Općinski sud u Šibeniku, Stjepana Radića 81, 22000 Šibenik, Republika Hrvatska; e-mail: marko.spahija0401@gmail.com

² Čl. 457. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćen tekst, 25/13, 98/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 70/19 i 80/22, dalje ZPP)

2. Općenito o sporu male vrijednosti

Pravila o postupku u sporovima male vrijednosti rezultat su određenoga kompromisa između radikalne primjene načela *de minimis non curat praetor* i težnje da se strankama osiguraju procesna jamstva za zakonitu zaštitu prava. U sporovima male vrijednosti postupak je pojednostavljen, pojedine procesne radnje potpuno su reducirane dok se neke poduzimaju u skraćenom obliku, a sve zbog načela ekonomičnosti (v. članak 10. ZPP), odnosno da bi se uskladili troškovi postupka s imovinskim zahtjevom koji se ostvaruje u ovim sporovima.³

Odredbom članka 458. ZPP-a propisano je da su sporovi male vrijednosti oni sporovi u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu koje ne prelazi svotu od 10.000,00 kuna.

Također, sporovima male vrijednosti smatraju se i sporovi u kojima se tužbeni zahtjev ne odnosi na potraživanje u novcu, a tužitelj je u tužbi naveo da pristaje da umjesto udovoljenja određenom zahtjevu primi određeni novčani iznos koji ne prelazi svotu od 10.000,00 kuna. Navedeno se odnosi kad je u tužbenom zahtjevu pored „osnovnog“ kondemnatornog zahtjeva istaknuta i tzv. *facultas alternativa*, a koja ne smije prelaziti iznos od 10.000,00 kuna. Sukladno odredbi članka 327. ZPP-a radi se o situaciji ako je tužitelj u tužbi tražio da se tuženiku naloži ispunjenje neke činidbe, a istodobno je u tužbi ili do zaključenja glavne rasprave izjavio da je voljan umjesto te činidbe primiti neku drugu činidbu, sud će prihvatiti tužbeni zahtjev, izreći u presudi da se tuženik može osloboditi činidbe čije mu je ispunjenje naloženo ako ispuni drugu činidbu.

Nadalje, sporovima male vrijednosti smatraju se i sporovi u kojima predmet tužbenog zahtjeva nije novčana svota već predaja pokretne stvari čija vrijednosti, koji je tužitelj u tužbi naveo, ne prelazi svotu u iznosu od 10.000,00 kuna.⁴

Pостоje i situacije u kojima je zakonodavac propisao da iako vrijednost predmeta spora ne prelazi iznos od 10.000,00 kuna, određene vrste sporova se neće smatrati sporovima male vrijednosti. Negativni kriteriji za određivanje sporova male vrijednosti svode se na propisivanje vrsta sporova koji se nikada ne smatraju sporovima male vrijednosti predmeta spora i bez obzira što bi primjenom nekog od pozitivnih kriterija to mogli biti. Ovime je zakonodavac htio naglasiti važnost imovinskih prava o kojima se odlučuje, pa je propisano da se sporovima male vrijednosti ne smatraju sporovi o nekretninama, zatim sporovi iz radnih odnosa koje je pokrenuo radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu i sporovi zbog smetanja posjeda. Nadalje, u posebnom, Obiteljskom zakonu je propisano da se u sporovima radi uzdržavanja ne primjenjuju odredbe posebnog zakona kojim se uređuje parnični postupak koje se odnose na postupak u sporovima male vrijednosti. Dakle, ni u ovom slučaju se neće primjenjivati posebna pravila.⁵

Što se tiče postupaka pred trgovačkim sudovima, zakonodavac je propisao da su sporovi male vrijednosti postupci u kojima je ispunjen neki od ranije navedenih pozitivnih kriterija, ali vrijednost predmeta spora ne prelazi 50.000,00 kuna.⁶

³ Čizmić, J. (2020). Postupak u sporovima male vrijednosti u svjetlu odredbe novele ZPP 2019, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, vol. 41, br. 1, str. 244.,

⁴ Čl. 458. stavak 3. ZPP-a

⁵ Čuveljak, J. (2019). Sporovi male vrijednosti prema noveli Zakona o parničnom postupku 2019., IUS INFO, <https://www.iusinfo.hr/strucni-clanci/sporovi-male-vrijednosti-prema-noveli-zakona-o-parnicnom-postupku-2019> [pristupljeno: 29. kolovoza 2022.]

⁶ Čl. 502. ZPP-a

Također, odredbom članka 460. ZPP-a propisano je da će se postupak u sporovima male vrijednosti provoditi i u povodu prigovora protiv platnog naloga ako vrijednost osporenog dijela platnog naloga ne prelazi svotu od 10.000,00 kuna.

Za napomenuti je i da je cenzus europskih postupaka male vrijednosti do 2017. godine iznosio 2.000,00 EUR-a⁷, a nakon 2017. godine, pa tako i sada iznosi 5.000,00 EUR-a, što je značajno više od propisanog cenzusa domaćim pravom.⁸

3. Rok za rješavanje spora male vrijednosti

Odredbom članka 80. ZIDZPP/22 mijenjan je članak 461. ZPP-a. Do stupanja na snagu navedenog Zakona odredbom članka 461. bilo je propisano da se postupak u sporovima male vrijednosti provodi pred nižim sudovima prvog stupnja ako zakonom nije drugačije određeno, a koja je odredba bila pomalo zbunjujuća. Naime, osnovni tekst ZPP-a datira još iz 1977. godine kada su postojali niži i viši sudovi prvog stupnja u građanskim predmetima, pa je navedenom odredbom bilo istaknuto da su sporovi male vrijednosti oni koji se odnose samo na predmete koje su mogli suditi niži sudovi prvog stupnja.⁹

Novelom Zakona o parničnom postupku iz 2022. godine članak 461. ZPP-a u cijelosti je izmijenjen prvenstveno jer više ne postoje niži i viši sudovi prvog stupnja stoga je nepotrebno opterećivati tekst zakona sa odredbom koja nema svrhu u praksi. Slijedom navedenog tekst te odredbe je bilo potrebno brisati, no postojeća odredba je iskorištena da se doda da se postupak pred prvostupanjskim sudom mora okončati u roku od jedne godine od dana podnošenja tužbe.¹⁰

Navedenom izmjenom zakonodavac nesumnjivo ide prema tome da se sporovi male vrijednosti riješe u što kraćem roku, međutim ponekad su sporovi male vrijednosti izuzetno složeni, a zbog brzine i propisanih rokova postoji mogućnost manje kvalitete odluke. Primjerice spor male vrijednosti može biti onaj koji je nastao u povodu prigovora protiv platnog naloga, odnosno prigovora protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, a koje je doneseno zbog neplaćenih računa za vodu, električnu energiju i slične, te imamo sporove male vrijednosti u već poznatim predmetima tzv. „švicarski franak“. Kako sporovi male vrijednosti mogu obuhvaćati razna područja, tako je složenost istih različita, a propisivanjem roka u kojem se isti trebaju riješiti može dovesti do manje kvalitetnih odluka.

Ranijim izmjenama i dopunama ZPP-a zakonodavac je unio instruktivne rokove o postupanju u parnicama iz radnih odnosa, te je ocijenio da je takvo rješenje znatno ubrzalo postupanje u radnim sporovima, a upravo zbog uvođenja navedenog roka.¹¹ Zbog navedenog, uveden je i rok za rješavanje sporova male vrijednosti.

⁷ UREDBA (EZ) br. 861/2007 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 11. srpnja 2007. o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti, članak 2.

⁸ UREDBE (EU) 2015/2421 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 16. prosinca 2015. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 861/2007 o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti i Uredbe (EZ) br. 1896/2006 o uvođenju postupka za europski platni nalog, članak 1.

⁹ Op. cit. (bilj. 5.), poglavlje 3. Postupak pred sudovima prvog stupnja, odlomak 1.

¹⁰ Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, e-Savjetovanja, esavjetovanja.gov.hr, na dan 29. kolovoza 2022., obrazloženje uz članak 80.

¹¹ Ibid

Također, za napomenuti je kako je člankom 28. ZIDZPP/22 izmijenjen članak 185. ZPP-a, kojim je propisano kako se parnični postupak pred prvostupanjskim sudom mora okončati u razumnom roku, a svakako u roku kraćem od tri godine od dana podnošenja tužbe, ako zakonom nije drugačije određeno.

Zakonodavac navedene izmjene uvodi kako bi se strankama omogućilo kvalitetnije i brže ostvarivanje njihovih Ustavom i zakonom zajamčenih prava, posebice u manje složenim predmetima.¹² Nesumnjivo je da će se ovakvim zakonskim rješenjima ubrzati donošenje odluka, međutim u praksi će se pokazati da li su takva rješenja dobra (uvođenje roka za sve sporove), uzimajući u obzir preopterećenosti rješavatelja (sudaca, viših sudskih savjetnika – specijalista, viših sudskih savjetnika i sudskih savjetnika), a posebice koliko će taj rok utjecati na samu kvalitetu odluka, s obzirom da će rješavatelji biti primorani donijeti odluku u navedenim rokovima.

4. Pisani postupak

Premda je novelom ZPP-a iz 2019. godine izmijenjen članak 461.a ZPP-a, ZIDZPP/22 zakonodavac ponovno mijenja navedeni članak i uvodi značajne izmjene za postupke male vrijednosti.

Stavci 1. i 2. navedenog članka ostaju neizmijenjeni, a istima je propisano da se u postupku u sporovima male vrijednosti tužba uvijek dostavlja tuženiku na odgovor, kao i da su stranke dužne najkasnije u tužbi, odnosno odgovoru na tužbu iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve i predložiti dokaze potrebne za utvrđivanje iznesenih činjenica.

Stavak 3. uvodi pisani postupak, odnosno propisuje da je postupak u sporovima male vrijednosti pisani postupak. Možemo primijetiti da navedenim rješenjem zakonodavac ide u smjeru europskog spora male vrijednosti. Naime, europski postupak za sporove male vrijednosti je pisani postupak, dok će sud održati raspravu samo ako smatra da nije moguće donijeti odluku na temelju pisanih dokaza ili ako stranka to zahtijeva, također sud može odbiti zahtjev stranke za održavanjem usmene rasprava ako smatra da s obzirom na okolnosti slučaja usmena rasprava nije potrebna za pravično vođenje postupka, dok razloge mora navesti u pisanom obliku.¹³

U daljnjem tekstu izmijenjenog članka 461.a ZPP-a navodi se kako će sud u sporovima male vrijednosti održati ročište samo ako to smatra potrebnim radi provođenja dokaznog postupka ili ako barem jedna od stranaka podnese takav obrazloženi prijedlog. Također, sud može i odbiti prijedlog stranke za održavanjem ročišta, i to rješenjem, ako smatra da se pravično vođenje postupka može osigurati bez održavanja ročišta, a protiv takvog rješenja nije dopuštena posebna žalba. Iz navedenog zakonskog rješenja možemo vidjeti kako je slično uređeno i u slučaju europskog spora male vrijednosti

Nadalje, izmijenjene su odredbe i o dostavi odluke u postupcima u kojima će se provoditi pisani postupak, odnosno da će u pisanom postupku sud presudu dostaviti strankama i umješacima prema odredbama ZPP-a o dostavi pismena (usporedbe radi: dostava jednaka kao u slučaju dostave tužbe tuženiku na odgovor, tzv. osobna dostava).

¹² Ibid

¹³ Op. cit. (bilj. 8), članak 1. točka 4.

Navedene izmjene također su usmjerene ka ubrzanju postupka, a uostalom i smanjenju troškova, s obzirom da stranke neće imati troškove pristupa na sud. Ovakvo zakonsko rješenje bi uistinu moglo ubrzati manje složene sporove male vrijednosti u kojima nije potrebno provođenje „personalnih“¹⁴ dokaza, niti provođenje uviđaja.

Ostatak odredbe članka 461.a ZPP-a ostao je neizmijenjen, odnosno dotadašnji stavci 3. do 8. postali su stavci 6. do 11., te su samo nomotehnički dorađeni.¹⁵ Točnije, jednake su ostale odredbe koje se odnose na sporove male vrijednosti u povodu prigovora protiv platnog naloga, upozorenja koja se tuženiku moraju naznačiti u rješenju za podnošenje pisanog odgovora na tužbu, kao i posljedice vezane za iznošenje novih činjenica i predlaganje novih dokaza nakon podnošenja tužbe, odnosno odgovora na tužbu.

5. Zapisnik

Zakon o parničnom postupku je ranije propisivao drugačiji sadržaj raspravnog zapisnika za sporove male vrijednosti. Ubrzanje postupka i ostvarivanje načela ekonomičnosti zakonodavac je nastojao ostvariti i time što se sadržaj raspravnog zapisnika ograničavao samo na ono što je najnužnije.¹⁶

Međutim, novelom ZPP iz 2022. godine zakonodavac je izmijenio sadržaj zapisnika i u redovnom postupku zbog uvođenja tonskog snimanja ročišta. Uvođenjem obveznog tonskog snimanja ročišta više nema potrebe za razlikovanjem zapisnika u sporovima male vrijednosti od zapisnika u redovnom postupku, te je zbog navedenog ZIDZPP/22 brisan članak 463.¹⁷

Također, bitno je napomenuti kako će navedena izmjena ZPP-a stupiti na snagu tek nakon što ministar nadležan za poslove pravosuđa odlukom utvrdi da su ispunjeni tehnički uvjeti za tonsko snimanje ročišta na pojedinim sudovima, a koju odluku je dužan donijeti do 01. listopada 2024. godine (čl. 110. ZIDZPP/22), te će se od tada primjenjivati na sve postupke u tijeku. Do donošenja odluke ministra, u sporu male vrijednosti i dalje će se primjenjivati odredbe o sadržaju zapisnika, kako je to bilo propisano do sada, odnosno da zapisnik u sporu male vrijednosti mora sadržavati naziv i sastav suda, mjesto gdje se obavlja radnja, dan i sat kad se obavlja radnja, naznaka predmeta spora i imena nazočnih stranaka, odnosno trećih osoba i njihovih zakonskih zastupnika odnosno punomoćnika (čl. 124. st. 1. ZPP-a), te izjave stranaka od bitnog značenja, a osobito one kojima se u cijelosti ili djelomično priznaje tužbeni zahtjev, ili se odriče od tužbenog zahtjeva ili od žalbe, ili se preinačava ili povlači tužba, bitni sadržaj izvedenih dokaza, odluke protiv kojih je dopuštena žalba i koje su objavljene na ročištu, jesu li stranke bile nazočne objavi presude i ako su bile nazočne, da su poučene uz koje uvjete mogu podnijeti žalbu (čl. 463. ZPP-a).

Također za napomenuti je kako je člankom 82. ZIDZPP/22 brisan članka 461.b ZPP-a s obzirom da je jednak članku 17. stavku 1. i 2. te članku 20. ZPP-a, a koje se odnose na oglašavanje/odlučivanje o prigovoru tuženika o stvarnoj nenadležnosti suda u redovnom postupku.

¹⁴ Iako zakon ne poznaje termin personalni dokazi, isti se u ovom kontekstu odnosi na dokaz saslušanjem stranaka, svjedoka i vještaka.

¹⁵ op. cit. (bilj. 10), obrazloženje uz članak 81.

¹⁶ op. cit. (bilj. 3), str. 252. – 253.

¹⁷ op. cit. (bilj. 10), obrazloženje uz članak 83.

Navedeno zakonsko rješenje je u potpunosti smisljeno, a sve kako bi se rasteretio sadržaj zakona, s obzirom da je člankom 457. ZPP-a propisano da će se u sporovima male vrijednosti primjenjivati ostale odredbe ZPP-a, ako ne postoje posebne odredbe, stoga je nepotrebno uređivati dva puta istu situaciju.

Nadalje, ističe se i kako je člankom 84. ZIDZPP/22-a nomotehnički doraden članak 464. stavak 1. ZPP-a, s obzirom na to da se prema odredbi članka 190. stavka 1. preinačuje tužba, a ne tužbeni zahtjev.¹⁸ S obzirom na navedeno, članak 464. stavak 1. ZPP-a sada glasi „Ako tužitelj preinači tužbu tako da vrijednost predmeta spora prelazi svotu od 10.000,00 kuna, postupak će se dovršiti prema odredbama ovog Zakona o redovnom postupku.“ Navedena odredba ZIDZPP/22 će se primjenjivati i na postupke pokrenute prije stupanja na snagu novele ZPP iz 2022. godine (čl. 107. st. 2. ZIDZPP/22).

ZIDZPP/22 zakonodavac je u glavu tridesetu (postupak u sporovima male vrijednosti) „premjestio“ odredbu članka 223.a ZPP-a koja je do stupanja na snagu novele ZPP iz 2022. godine glasila: „ U sporovima čija vrijednost predmeta spora u postupku pred općinskim sudovima ne prelazi 10.000,00 kuna, a u postupku pred trgovačkim sudovima 50.000,00 kuna sud može, ako ocijeni da bi utvrđivanje činjenica važnih za rješenje spora moglo biti povezano s nerazmjernim teškoćama i troškovima, o postojanju tih činjenica zaključiti po slobodnoj ocjeni uzimajući u obzir isprave koje su stranke priložile te njihove iskaze ako je sud izveo dokaz saslušanjem stranaka. Navedena odredba je sada sadržana u članku 464.a ZPP-a, uz pojedine nomotehničke dorade¹⁹, a što ima i više smisla, s obzirom da se navedenom odredbom uređuje slobodna ocjena dokaza u sporovima male vrijednosti. Također, a budući je ZPP-a i prije novele iz 2022. godine sadržavao istovrsnu odredbu, članak 464.a će se primjenjivati i na postupke pokrenute prije stupanja na snagu ZIDZPP/22 (čl. 107. st. 2. ZIDZPP/22).

6. Presumirano povlačenje tužbe (članak 465. ZPP-a)

Prije izmjena i dopuna ZPP-a iz 2022. godine člankom 465. stavkom 1. ZPP-a bilo je propisano da ako tužitelj ne dođe na pripremno ročište, a uredno je pozvan, smatrat će se da je povukao tužbu, osim ako se tuženik na tom ročištu ne upusti u raspravljanje. Stavkom 2. navedenog članka bilo je propisano da će sud u pozivu za pripremno ročište, među ostalim, upozoriti stranke da će se smatrati da je tužitelj povukao tužbu ako ne dođe na pripremno ročište, da na pripremnom ročištu se ne mogu iznositi nove činjenice i predlagati novi dokazi, osim u slučaju iz čl. 461.a st. 6. ZPP-a, da će se na pripremnom ročištu zaključiti prethodni postupak i na istom ročištu održati glavna rasprava, osim ako zbog okolnosti iz čl. 461.a st. 6. ZPP-a to ne bude moguće, te da se odluka može pobijati samo zbog pogrešne primjene materijalnog prava i zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. ZPP-a, osim zbog povrede iz čl. 324. st. 2. toč. 3. ZPP-a.

Odredbom članka 86. ZIDZPP/22 brisan je gore navedeni stavak 1., dok se u stavku drugom (koji postaje st. 1.) riječi „ne dođe na pripremno ročište“ zamjenjuju riječima „se ispune uvjeti iz članka 291. stavka 4. ovog Zakona“, a broj „6“ zamjenjuje se brojem „12“.

¹⁸ Op. cit. (bilj. 10), obrazloženje uz članak 84.

¹⁹ Op. cit. (bilj. 10), obrazloženje uz članak 85.

Iz navedenog može se zaključiti kako je zakonodavac izjednačio uvjete za presumirano povlačenje tužbe, a vezano za izostanak s pripremnog ročišta, u redovnom postupku i u sporu male vrijednosti.

Člankom 291. stavkom 4. ZPP-a propisano je da ako s pripremnog ročišta neopravdano izostanu obje stranke ili ako s ročišta neopravdano izostane tužitelj, a tuženik se ne upusti u raspravljanje, smatrat će se da je tužitelj povukao tužbu.

Kada se ispune navedene zakonske pretpostavke, tužba se smatra povučenom po samom zakonu, a odluka suda o tome je deklaratorne prirode, jer sud samo utvrđuje činjenicu koja je već nastupila *ex lege*.²⁰

Razlika između redovnog postupka i spora male vrijednosti, a koju možemo iščitati iz ovakvih zakonskih odredbi je da u sporu male vrijednosti sud mora upozoriti stranke na posljedice izostanka sa pripremnog ročišta (odnosno na posljedicu da će se smatrati da je tužba povučena) dok u redovnom postupku, sud nije dužan isto naznačiti u pozivu za pripremnog ročište. U sporu male vrijednosti smatrat će se da tužitelj nije bio uredno pozvan ako u pozivu za pripremnog ročište nije bio upozoren na navedenu posljedicu svoga izostanka sa ročišta.²¹ Navedeno bi značilo da će se u sporu male vrijednosti smatrati da je tužitelj povukao tužbu ako su ispunjeni uvjeti iz članka 291. stavka 4. ZPP-a (kao u redovnom postupku) uz uvjet da su stranke u pozivu na pripremnog ročište o istom upozorene.

Ostali dio članka 465. ZPP-a ostao je nepromijenjen uz nomoteničku doradu uslijed brisanja stavka 1. i izmjene članka 461.a ZPP-a.²²

7. Postupak pred drugostupanjskim sudom

U sporovima male vrijednosti ograničeno je pravo na izjavljivanje pravnih lijekova, pa je propisano da je posebna žalba dopuštena samo protiv rješenja kojim se završava postupak, a za ostala rješenja protiv kojih je u redovnom postupku dopuštena žalba, mogu se pobijati samo žalbom protiv odluke kojom se postupak završava, pa se ta rješenja niti ne dostavljaju strankama, već se objavljuju na ročištu i unose u pismeni sastav odluke.²³

Također, ograničeni su i žalbeni razlozi, pa je tako člankom 467. propisano da se presuda ili rješenje kojim se završava spor u postupku u sporovima male vrijednosti može pobijati samo zbog pogrešne primjene materijalnog prava i zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. ZPP-a, osim zbog povrede iz članka 354. stavka 2. točke 3. ZPP-a. Iz navedenog je vidljivo da se u postupcima male vrijednosti odluke kojima se završava spor ne mogu pobijati zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Bitno je napomenuti kako u postupku u sporovima male vrijednosti žalba protiv presude ili rješenja ne odgađa ovrhu, osim ako sud koji donosi presudu ili rješenje, iznimno, po službenoj dužnosti, obrazloženim rješenjem, odredi drugačije. Što se tiče sastava drugostupanjskog suda, o pravnim lijekovima na odluke prvostupanjskih sudova u sporu male vrijednosti odlučuje sudac pojedinac.

²⁰ Op. cit. (bilj. 3), str. 254.

²¹ Ibid

²² Op. cit. (bilj. 10), obrazloženje uz članak 86.

²³ Op. cit. (bilj. 5.), poglavlje 3., postupak povodom pravnih lijekova, odlomak 1.

Sve navedeno bilo je jednako uređeno i prije ZIDZPP/22, međutim novelom ZPP-a iz 2022. određen je rok u kojem sudovi drugog stupnja trebaju odlučiti o žalbi na odluku u sporu male vrijednosti, i to je zakonodavac odredio da su dužni odlučiti u razumnom roku, a svakako kraćem od šest mjeseci od primitka žalbe na drugostupanjskom sudu (čl. 87. ZIDZPP/22).

Navedeno zakonsko rješenje, svakako je usmjereno k ubrzanju postupaka, međutim kako je već ranije navedeno za rok u kojem prvostupanjski sudovi moraju rješavati sporove male vrijednosti, tako i ovaj rok će zasigurno ubrzati postupak, ali praksa će pokazati koliko će utjecati na samu kvalitetu drugostupanjskih odluka, posebice u složenijim sporovima male vrijednosti, a sve uzimajući u obzir veliku opterećenost sudova.

8. Zaključak

Dosadašnjim izmjenama Zakona o parničnom postupku gotovo uvijek se izmjenjuju pravila temeljem kojih se uređuju sporovi male vrijednosti, a nerijetko ih zakonodavac uvodi kako bi se u praksi vidjelo kako će se takva rješenja pokazati u praksi, a sve kako bi se ukomponirala nekom idućom izmjenom u redovni postupak.

Novelom ZPP iz 2022. godine nesumnjivo se išlo prema tome da se ubrza postupak u sporovima male vrijednosti pa su tako sve izmjene i dopune usmjerene ka brzini postupka, od roka u kojem su prvostupanjski i drugostupanjski sudovi dužni riješiti spor male vrijednosti pa do provođenja pisanog postupka i održavanja rasprava smo iznimno. Sva rješenja koja su uvedena izmjenama i dopunama iz 2022. nesumnjivo će utjecati na brzinu rješavanja sporova male vrijednosti, ali često zbog brzine rješavanja trpi kvaliteta odluka, s obzirom da je jako teško uskladiti kvalitetu i kvantitetu. Rješavatelji su opterećeni raznim spisima pa tako i postupcima koji spadaju pod sporove male vrijednosti te su zakonska rješenja poput uvođenja pisanog postupka u spor male vrijednosti dobrodošla, jer će se tako moći riješiti oni manje složeni sporovi male vrijednosti i tako uštedjeti na vremenu.

Također, s obzirom na općepoznatu činjenicu uvođenja eura kao službene valute u RH i to od 01. siječnja 2023. godine smatra se bitnim istaknuti i da će samim time sudovi preračunavati vrijednost predmeta spora iz kuna u eure, a kako bi pravilno primijenili odredbe parničnog postupka. S obzirom na fiksni tečaj konverzije kune u euro (1 euro = 7.53450 kuna²⁴), nakon 01. siječnja 2023. cenzus za spor male vrijednosti pred općinskim sudovima će iznositi 1.327,23 EUR-a, dok će pred trgovačkim sudovima on iznositi 6.636,14 EUR-a. S obzirom na navedeno, nesumnjivo je kako će zakonodavac već u slijedećim izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku urediti cenzus spora male vrijednosti, a sve kako bi se u praksi lakše razgraničio redovni postupak od spora male vrijednosti. Da li će zakonodavac ići prema cenzusu kao što je to u europskom sporu male vrijednosti²⁵ ostaje za vidjeti.

²⁴ Odluka o objavi uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“ broj 85/2022), točka I. stavak 2.

²⁵ Supra, poglavlje 2., odlomak 8.

LITERATURA

1. Čizmić, J. (2020). *Postupak u sporovima male vrijednosti u svjetlu odredbe novele ZPP 2019*, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Vol. 41(1), str. 243-267.
2. Čuveljak, J. (2019). Sporovi male vrijednosti prema noveli Zakona o parničnom postupku 2019., IUS INFO, <https://www.iusinfo.hr/strucni-clanci/sporovi-male-vrijednosti-prema-noveli-zakona-o-parnicnom-postupku-2019>
3. Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, e-Savjetovanja, esavjetovanja.gov.hr, na dan 29. kolovoza 2022.
4. Odluka o objavi uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“ broj 85/2022).
5. UREDBA (EZ) br. 861/2007 EUROPSKOG PARLENTA I VIJEĆA od 11. srpnja 2007. o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti,
6. UREDBA (EU) 2015/2421 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 16. prosinca 2015. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 861/2007 o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti i Uredbe (EZ) br. 1896/2006 o uvođenju postupka za europski platni nalog,
7. Zakon o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22)
8. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 80/2022)

Summary

SMALL CLAIMS DISPUTES IN THE LIGHT OF THE NOVELCPA 2022.

The provisions of Articles 80-87 of the Law on Amendments to the Civil Procedure Law (“Official Gazette” No. 80/2022, hereinafter: ZIDZPP/22) amended the provisions regulating civil proceedings in small claims disputes. The aforementioned law entered into force on July 19, 2022, and the provisions related to small claims disputes apply to all proceedings initiated after the stated date, with certain exceptions (Articles 83, 84 and 85 ZIDZPP/22). In this paper, the novelties foreseen by the mentioned law will be elaborated, which will affect the proceedings of small claims disputes.

Keywords: *small claims disputes, civil procedure law, civil procedure.*

